

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 24. februārī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Jānis Rozenbergs, senatores Aija Branta un Anita Poļakova,

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās /Persona A/ kasācijas sūdzību un SIA „/Nosaukums A/” pārstāves zvērinātas advokātes Ingas Lauces kasācijas sūdzību un tās papildinājumus (turpmāk – kasācijas sūdzība) par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 23. augusta spriedumu

/Persona A/, personas kods/personas kods/,

atzīta par nevainīgu Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un attaisnota.

Kriminālprocess daļā par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu SIA „/Nosaukums B/” izbeigts.

[2] Ar Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 23. augusta spriedums atcelts.

/Persona A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām.

SIA „/Nosaukums A/” (pirms reorganizācijas – SIA „/Nosaukums B/”) piemērots piespiedu ietekmēšanas līdzeklis – naudas piedziņa 15 minimālo mēnešalgu apmērā jeb 10 500euro.

[3] Ar Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu /Persona A/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 84. panta pirmās daļas par to, ka tīši pārkāpa Eiropas Savienības noteiktās sankcijas šādos apstākļos.

2014. gada 18. decembrī Eiropas Savienības Padome pieņēma Padomes Regulu (ES) Nr. 1351/2014, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 692/2014 par ierobežojumiem, reaģējot uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju. Minētās Regulas 2. d panta pirmā daļa nosaka, ka ir aizliegts sniegt pakalpojumus, kuri tieši saistīti ar tūrisma darbībām Krimā un Sevastopolē. Neievērojot minētajā Padomes Regulā (ES) Nr. 1351/2014 noteikto aizliegumu – sniegt pakalpojumus, kuri tieši saistīti ar tūrisma darbībām Krimā un Sevastopolē un, zinot par minēto aizliegumu, /Persona A/, būdama SIA „/Nosaukums B/” ceļojumu aģente, laika periodā no 2015. gada 22. aprīļa līdz 2015. gada

19. jūnijam, pildot savus darba pienākumus SIA „/Nosaukums B/” telpās, /Adrese A/, SIA „/Nosaukums B/” interesēs, nolūkā gūt peļņu par tūrisma brauciena – ceļazīmes pārdošanu, organizēja vairākus tūrisma braucienus no Latvijas uz Krimu: 2015. gada 22. aprīlī organizēja vienas personas tūrisma braucienu uz Krimu, 2015. gada 24. aprīlī organizēja trīs personu tūrisma braucienu, 2015. gada 19. jūnijā mēģināja organizēt piecpadsmit personu tūrisma braucienu. Ar savām darbībām /Persona A/ SIA „/Nosaukums B/” interesēs, nolūkā gūt peļņu par tūrisma braucienu – ceļazīmes pārdošanu, sniedza pakalpojumus, kuri tieši saistīti ar tūrisma darbībām Krimā un tīši pārkāpa Eiropas Savienības Padomes 2014. gada 18. decembra Lēmumu 2014/933/KĀDP un Padomes Regulu (ES) Nr. 1351/2014, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 692/2014 par ierobežojumiem, reaģējot uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju, tādējādi, tīši pārkāpa normatīvos aktus, kuri regulē Eiropas Savienības noteikto sankciju darbību Latvijas Republikā.

[4] Par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu apsūdzētā /Persona A/ iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav pierādīts, ka /Persona A/ zināja par aizliegumu organizēt tūrisma braucienus uz Krimu. Tiesas pieņēmums, ka apsūdzētā zinājusi par ierobežojumiem, kas saistīti ar ceļojumu uz Krimu pārdošanu, ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 4. un 5. punktu. Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 512. pantu.

[4.2] Apelācijas instances tiesa nav vērtējusi Krimināllikuma 34. pantā paredzētā apstākļa, kas izslēdz kriminālatbildību, proti, noziedzīgas pavēles un noziedzīga rīkojuma izpildīšanas, esību. Apsūdzētā nav zinājusi par darba devēja pavēles vai priekšraksta noziedzīgo raksturu.

[4.3] Tiesa nav izvērtējusi speciālā izmeklēšanas eksperimenta tiesiskumu un tajā iegūto ziņu pieļaujamību, nav ņēmusi vērā, ka policija ir pārkāpusi izmeklēšanas tiesneša lēmumā noteikto izmeklēšanas eksperimenta mērķi un robežas, savukārt eksperimenta dalībniece ir pārsniegusi savas pilnvaras, pasūtot un parakstot līgumu par ceļojuma pakalpojuma saņemšanu, prettiesiski piedāvājot sastādīt ceļojuma līgumu krievu valodā un saņemt apmaksu skaidrā naudā bez maksājuma dokumenta izsniegšanas. Proti, izmeklēšanas eksperiments bijusi provokācija. Eksperimenta rezultāti fiksēti, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 216. panta trešās daļas noteikumus.

[4.4] Pratinot liecinieci /Persona B/ par eksperimenta gaitu, tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 328. panta pirmo daļu.

[4.5] Tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 14. pantu, jo nepamatoti nav piemērojusi Krimināllikuma 49.¹ panta noteikumus.

[5] SIA „/Nosaukums A/” pārstāve I. Lauce par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un izbeigt kriminālprocesu, atzīstot pirmās instances tiesas spriedumu par tiesisku un pamatotu.

Kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums pamatots ar šādiem argumentiem.

[5.1] Apelācijas instances tiesa nepamatoti un prettiesiski konstatējusi /Persona A/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvo pusi, jo atzinumu, ka apsūdzētā apzinājās liegumu pārdot ar Krimu saistītus tūrisma produktus, ir pamatojusi ar pieņēmumiem nevis ziņām, kas apstiprinātu, ka /Persona A/, slēdzot darījumu, apzinājās vai viņai vajadzēja apzināties minētā lieguma esamību. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka no Ekonomikas ministrijas, Tūrisma attīstības Valsts aģentūras un Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas nebija saņemtas rekomendācijas, paziņojumi vai cita veida informācija par to, ka kopš noteikta laika ir aizliegta tūrisma pakalpojumu tirdzniecība uz Krimu. SIA „/Nosaukums B/” vadība bija paļāvusies uz to, ka jebkura svarīga informācija nozarē tiek izplatīta caur valsts atbilstošajām ministrijām vai vismaz nozares aģentūrām. Latvijas Republikas regulējums sankciju jautājumā tūrisma jomā līdz 2015. gada pavasarim nebija koordinēts tā, lai svarīga informācija nonāktu līdz adresātam.

[5.2] Apelācijas instances tiesa nav pamatojusi atzinumu, ka procesuālās darbības dalībniekus identificējošu datu nenorādīšana /Persona B/ nopratināšanas protokolā un SIA „Nosaukums B/” telpās veiktās kratīšanas protokolā nav Kriminālprocesa likuma 326. panta pirmās daļas 3., 4. punkta pārkāpums.

[5.3] Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi veiktā speciālā izmeklēšanas eksperimenta tiesiskumu un tā rezultātā iegūto pierādījumu pieļaujamību un tādējādi pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 130. panta, 564. panta ceturtās daļas, 511. panta otrās daļas un 512. panta pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka speciālais izmeklēšanas eksperiments ir veikts ignorējot lēmumā par tā veikšanu norādīto mērķi – pārtraukt, atklāt noziedzīgu nodarījumu un iegūt ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem.

Izmeklēšanas eksperimenta dalībniece ir pārkāpusi savas pilnvaras, parakstot līgumu par tūrisma pakalpojumu sniegšanu, kas ietvēra kompānijas pienākumu rezervēt transporta biļetes un naktsmītnes, kā arī apmaksāt šos pakalpojumus, kas varētu izraisīt kompānijai civiltiesiskas sekas. Izmeklēšanas eksperiments bijusi provokācija.

Speciālā izmeklēšanas eksperimenta gaita fiksēta, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 216. panta trešās daļas noteikumus, jo protokolu par izmeklēšanas eksperimenta gaitu ir sastādījis procesa virzītājs /Persona C/, bet Kriminālprocesa likuma 216. panta trešā daļa paredz, ka, ja speciālo izmeklēšanas darbību procesa virzītāja uzdevumā veic cita persona, tā rakstveidā sniedz pārskatu procesa virzītājam un iesniedz viņam šīs darbības rezultātā iegūtos materiālus.

Savukārt sevišķā izmeklēšanas eksperimenta veicējas sarunas ar /Persona A/ audioieraksta atšifrējumu veikusi neidentificēta persona. Kriminālprocesa likuma 229. panta trešā daļa noteic, ka gadījumā, ja speciālā izmeklēšanas darbība veikta, neievērojot atļaujas saņemšanas noteikumus, iegūtās ziņas pierādīšanā nedrīkst izmantot.

[5.4] Apelācijas instances tiesa /Persona A/ darbības pēc Krimināllikuma 84. panta pirmās daļas ir nepareizi kvalificējusi kā pabeigtu noziedzīgu nodarījumu, vienlaikus norādot, ka viņa ir mēģinājusi organizēt 15 personu tūrisma braucienu uz Krimu. Līgums par tūrisma braucienu juridiski nebija noslēgts, pirms nebija iemaksāta nauda par pakalpojumu.

[5.5] Tiesa nav ievērojusi Krimināllikuma 70.⁸ panta nosacījumus piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanai juridiskajai personai, jo SIA „Nosaukums A/” piemērotais piespiedu ietekmēšanas līdzekļa apmērs ir nepamatots. Tiesa nav ņēmusi vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un to, vai juridiskajai personai iepriekš bijis piemērots piespiedu līdzeklis. Tiesa nav ņēmusi vērā nesamērīgi ilgo tiesvedības laiku šajā lietā, un ziņas par uzņēmuma nodarbošanās veidu un finansiālo stāvokli.

Motīvu daļa

[6] Kasācijas instances tiesas kompetencē izskatāmajā lietā ir sniegt atbildi, vai apelācijas instances tiesa pieļāvusi kasācijas sūdzībās norādītos Kriminālprocesa likuma pārkāpumus un vai šie pārkāpumi ir būtiski un noveduši pie nelikumīga vai netaisnīga nolēmuma.

[7] Vispirms Senāts izvērtēs kasācijas sūdzībās ietvertos iebildumus par pierādījumu pieļaujamību, jo šim jautājumam var būt ietekme arī uz pārējo kasācijas sūdzības argumentu izvērtēšanu. Kasācijas sūdzībās apšaubīts pirmstiesas procesa laikā veiktā speciālā izmeklēšanas eksperimenta tiesiskums, kā arī liecinieces /Persona B/ liecību pieļaujamība.

[7.1] Kriminālprocesa likuma 225. pantā minēti nosacījumi, kas jāievēro, lai veiktu speciālo izmeklēšanas eksperimentu. Priekšnoteikums izmeklēšanas eksperimenta veikšanai ir apstāklis, ka persona gatavojas izdarīt vai ir uzsākusi izdarīt noziedzīgas darbības, par kurām ir zināms procesa virzītājam. Savukārt minētajā priekšnoteikumā ir ietverts pēc būtības normas trešajā daļā paredzētais aizliegums provocēt, tas ir, mākslīgi radīt tādus apstākļus, bez kuriem personai nebūtu radies nodoms un tā nebūtu izdarījusi noziedzīgu nodarījumu (*Senāta 2015. gada 7. augusta lēmums lietā Nr. SKK-303/2015, [11221019209](#)*).

Par provokāciju operatīvā eksperimenta kontekstā uzskatāma rīcība, kas veikta ar nodomu kaitēt personai, pret kuru veikts eksperiments. Provocējoša rīcība izpaužas tādējādi, ka persona, kura nevēlas kaut ko darīt vai šaubās par to, tiek mudināta vai pārliecināta tomēr to darīt. Turklāt nav svarīgi nevēlēšanās vai šaubu motīvi. Tāpat nav svarīgi mudināšanā vai pārliecināšanā lietotie motīvi (*Lieljuksis A. 225. pants. Speciālais izmeklēšanas eksperiments. Grām.: Kriminālprocesa likuma komentāri. A daļa. Prof. K. Stradas-Rozenbergas zin. red. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 633. lpp. Ar atsauci uz: Kavalieris A. Provokācija vai operatīvais eksperiments. Pieejams: <https://providus.lv/raksti/provokacija-vai-operativais-eksperiments/>*).

[7.2] Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir vērtējusi 2015. gada 19. jūnijā veiktā izmeklēšanas eksperimenta tiesiskumu un pretēji kasācijas sūdzībās norādītajam motivēti atzinusi, ka tas veikts atbilstoši Kriminālprocesa likuma 225. pantā noteiktajam.

Tiesa ir vērtējusi procesa virzītāja /Persona C/ ierosinājumā par speciālā izmeklēšanas eksperimenta veikšanu ietvertās ziņas, proti, ka ir konstatētas publiski pieejamas ziņas, ka SIA „/Nosaukums B/” piedāvā un organizē tūrisma braucienus uz Krimu, kas liecina par nodomu izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Līdz ar to konstatējams Kriminālprocesa likuma 225. panta pirmajā daļā paredzētais pamats šādas speciālās izmeklēšanas darbības veikšanai – persona uzsākusi noziedzīgas darbības, kuras var pārtraukt uzsāktā kriminālprocesa ietvaros, vienlaikus iegūstot ziņas par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem un bez šīs speciālās izmeklēšanas darbības ziņu iegūšana ir neiespējama vai apgrūtināta.

Tiesa ir arī vērtējusi 2015. gada 8. jūnija Rīgas pilsēta Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša lēmumu atļaut veikt speciālo izmeklēšanas eksperimentu pret SIA „/Nosaukums B/”, ar mērķi pārtraukt, atklāt noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā, un ziņu iegūšanai par pierādāmajos apstākļos ietilpstošajiem faktiem.

Līdz ar to nepamatots ir kasācijas sūdzībās norādītais arguments, ka apelācijas instances tiesa nav vērtējusi speciālā izmeklēšanas eksperimenta tiesiskumu un tajā iegūto ziņu pieļaujamību.

[7.3] Senāts konstatē, ka procesa virzītājs un speciālā izmeklēšanas eksperimenta veicēja nav pārkāpusi izmeklēšanas tiesneša lēmumā noteikto izmeklēšanas eksperimenta mērķi un robežas. Speciālais izmeklēšanas eksperiments noslēdzās ar SIA „/Nosaukums B/” un /Persona A/ noziedzīgas darbības pārtraukšanu un atklātu fiksēšanu tieši attiecībā uz to noziedzīgo darbību, kuras pārtraukšanai un atklāšanai izmeklēšanas tiesnesis iepriekš pieņēmis lēmumu par atļaujas sniegšanu šī eksperimenta veikšanai.

Attiecībā uz kasācijas sūdzībās norādīto, ka eksperimenta dalībniece pārsniegusi savas pilnvaras, parakstot līgumu par ceļojuma pakalpojuma saņemšanu, prettiesiski piedāvājot sastādīt ceļojuma līgumu krievu valodā un saņemt apmaksu skaidrā naudā bez maksājuma dokumenta izsniegšanas, Senāts konstatē, ka šādiem apstākļiem šajā lietā nav tiesiskas nozīmes, jo apsūdzība par kādiem nodarījumiem grāmatvedības vai nodokļu jomā nevienai personai nav celta.

[7.4] Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzībās ietvertā norāde uz Kriminālprocesa likuma 225. panta trešās daļas pārkāpumu ir nepamatota.

Kasācijas sūdzībās ietvertajā argumentā, ka speciālais izmeklēšanas eksperiments bijusi provokācija, sūdzību iesniedzējas nav norādījušas nedz uz kādiem faktiskajiem apstākļiem, nedz uz juridisko pamatojumu šim apgalvojumam. Kasācijas sūdzību iesniedzējas arī nav norādījušas, kādas tieši eksperimentā iesaistītās personas faktiskās darbības vai izteikumi būtu vērtējami kā provokācija, kas pārkāptu Kriminālprocesa likuma 225. panta trešajā daļā noteikto aizliegumu šādai rīcībai.

Apelācijas instances tiesa šādus iebildumus ir izvērtējusi un konstatējusi, ka speciālā izmeklēšanas eksperimenta veicēja eksperimentu veica, ievērojot Kriminālprocesa likuma 225. panta otrajā daļā noteikto, un nav konstatējami fakti, ka SIA „/Nosaukums B/” ceļojumu konsultantes /Persona A/ rīcība speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā būtu provocēta, kas apstiprinās ar sarunas ierakstu eksperimenta laikā, tāpēc nav pamata atzīt, ka minētās speciālās izmeklēšanas darbības rezultātā iegūtās ziņas būtu nepieļaujami pierādījumi un pārkāptas speciālā izmeklēšanas eksperimenta robežas.

Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi eksperimentā iesaistītās personas darbības vai izteikumus, kas varētu tikt vērtēta kā provocējoša rīcība. Apsūdzētā nav paudusi nevēlēšanos sniegt eksperimenta dalībniecei tūrisma pakalpojumu – ceļojuma uz Krimu – pārdošanu, nav izteikusi šaubas par savu rīcību un nav mudināta vai pārliecināta šādi rīkoties, uz eksperimentā iesaistītās personas interesi iegādāties tūrisma braucienu uz Krimu reaģējusi kā pret parastu savu darba pienākumu ikdienas veikšanu.

[7.5] Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībās ietvertā norāde uz Kriminālprocesa likuma 216. panta trešās daļas pārkāpumu ir nepamatota. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 229. panta pirmajai daļai speciālo izmeklēšanas darbību protokolus, pārskatus, skaņu un attēlu ierakstus, fotogrāfijas, citus ar tehniskiem līdzekļiem fiksētos rezultātus, izņemtos priekšmetus un dokumentus vai to kopijas izmanto pierādīšanā tāpat kā citu izmeklēšanas darbību rezultātus. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 216. panta ceturtajai daļai speciālās izmeklēšanas darbības veicējs dara visu iespējamo, lai izmeklēšanu interesējošie fakti tiktu fiksēti ar tehniskajiem līdzekļiem.

Senāts konstatē, ka, vērtējot speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā iegūtās ziņas par faktiem, apelācijas instances tiesa balstījies uz speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā ierakstīto sarunu saturu, nevis uz procesa virzītāja sastādīto protokolu par izmeklēšanas eksperimenta gaitu.

Kasācijas sūdzībās norādītais, ka speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā veikto audioierakstu atšifrējumu sagatavojusi neidentificēta persona, neliecina par šajā procesā iegūto ziņu nepieļaujamību Kriminālprocesa likuma 130. panta izpratnē. Nepamatots ir SIA „Nosaukums B” pārstāves I. Lauces kasācijas sūdzībā ietvertais apgalvojums, ka vienīgā kompetentā persona, kuras sniegtais atšifrējums ir izmantojams kā pierādījums, būtu sertificēts eksperts atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta 2016. gada 20. decembrā noteikumiem Nr. 835 Par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru. Šajā kriminālprocesā speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā veikto audioierakstu atšifrējuma veikšanai netika noteikta skaņu ieraksta ekspertīze. Kriminālprocesa likumā nav ietverts regulējums, kas paredzētu obligātu ekspertīzes noteikšanu skaņu ierakstu satura atšifrējuma sagatavošanai. Līdz ar to atšifrējuma sagatavotāja identitātei nav tiesiskas nozīmes. Turklāt atšifrējums nav patstāvīgs pierādījums, bet gan sākotnējā pierādījuma – audioieraksta – satura atveidojums rakstveida formā. Speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā veiktais audioieraksts ir pieejams procesa dalībniekiem un tiesai, kasācijas sūdzībās nav norādīts uz neatbilstībām starp ieraksta saturu un tā atšifrējumu, nav apšaubīta šī ieraksta atšifrējuma satura pareizība. Līdz ar to speciālā izmeklēšanas eksperimenta gaitas fiksēšanā nav konstatējami Kriminālprocesa likuma būtiski pārkāpumi, kas varētu būt par pamatu pārsūdzētā nolēmuma atcelšanai.

[7.6] Senāts atzīst par nepamatotām kasācijas sūdzībās ietvertās norādes uz Kriminālprocesa likuma 326. panta pirmās daļas 4. punkta pārkāpumu. Apelācijas instances tiesa pierādīšanā ir izmantojusi liecinieces /Persona B/ liecības, kuras viņa sniegusi pirmās instances tiesā. Iepazīstoties ar tiesu sēžu protokolos fiksētajām ziņām Senāts secina, ka jau lietas izskatīšanas gaitā pirmās instances tiesā šīs Drošības policijas amatpersonas, ar apliecības Nr. /numurs/, identitāte tika noskaidrota, šī amatpersona tiesā tika nopratināta un nopratināšanā piedalījās apsūdzētā /Persona A/, viņas aizstāvis Mihails Silins, SIA „Nosaukums B” pārstāve I. Lauce. Līdz ar to visiem procesa dalībniekiem, tajā skaitā kasācijas sūdzību iesniedzējām, bija iespēja realizēt savas procesuālās tiesības, noskaidrot liecinošās personas identitāti un viņu tieši nopratināt tiesas sēdē.

[8] Sekojoši Senāts sniegs atbildi uz jautājumu, vai tiesa ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtās daļas prasības un motivējusi atzinumu par Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvās puses esību, proti, vainu nodoma formā.

[8.1] Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz lietā esošiem pierādījumiem, atzinusi, ka /Persona A/ apzinājās savas darbības kaitīgumu un apzināti to veica, viņas tiešo nodomu atklāj viņas faktiskās darbības. /Persona A/ tīši pārkāpa normatīvos aktus, kuri regulē Eiropas Savienības noteikto sankciju darbību Latvijā, zinot par sankciju darbību Latvijas Republikā. Tiesas secinājumi pamatoti ar ierakstīto sarunu speciālā izmeklēšanas eksperimenta laikā saturu, ziņām par /Persona A/ izglītību un darba pieredzi, saraksti starp Latvijas Ārlietu ministrijas Konsulāro departamentu, Latvijas Tūrisma aģentu asociāciju un šīs asociācijas biedriem, t.sk. SIA „Nosaukums B”, kā arī liecinieku /Persona E/, /Persona F/, /Persona B/ liecībām.

Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzībās izteiktie iebildumi ir motivēti ar nepieņemšanu tiesas izdarītajiem atzinumiem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta trešo daļu Senāts pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

[8.2] Apelācijas instances tiesa spriedumā arī norādījusi, ka no Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas sniegtās informācijas izriet, ka saskaņā ar Līgumu par ES Darbību 297. pantu, legislatīvos aktus publicē ES Oficiālajā Vēstnesī un kopš 2013. gada 1. jūlija tā elektroniskā versija ir uzskatāma par autentisku un tai ir juridisks spēks (Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/oj/directaccess.html>) Eiropas Savienības regulas ir tieši piemērojamas un saistošas visām fiziskām un juridiskām personām Eiropas Savienības dalībvalstīs, kā arī tās ir pieejamas latviešu valodā. Ārlietu ministrijas mājaslapas sadaļā „Sankcijas”, ir publicēta informācija par sankciju veidiem, sankciju režīmiem, kā arī aktuālie sankciju saraksti.

Līdz ar to pat personas kļūdaini priekšstats par to, vai tās darbībā vai bezdarbībā ir vai nav noziedzīga nodarījuma sastāvs, neatbrīvo viņu no atbildības, ja faktiski ir izdarīts noziedzīgs nodarījums. Spēkā esošu normatīvo aktu, t.sk. Eiropas Savienības regulas noteikumu, nezināšana vai kļūdaini priekšstats par savas rīcības tiesiskumu personu neatbrīvo no atbildības.

[8.3] Senāts atzīst, ka kasācijās sūdzībā ietvertā norāde uz Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 4. un 5. punkta nepareizu piemērošanu, konstatējot, ka apsūdzētā zinājusi par ierobežojumiem, kas saistīti ar ceļojumu uz Krimu pārdošanu, ir nepamatota. No sprieduma izriet, ka apelācijas instances tiesa šo atzinumu ir izdarījusi, balstoties uz lietā esošajiem un spriedumā analizētajiem pierādījumiem, nevis izmantojot Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 4. un 5. punktā minēto fakta legālo prezumpciju.

[8.4] Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzību argumenti šajā jautājumā pamatā ir motivēti ar sūdzību autoru atšķirīgo viedokli par lietā esošo pierādījumu vērtējumu un faktiski pauž sūdzību iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu. Citāda pierādījumu vērtēšana, nekā tos ir vērtējusi apelācijas instances tiesa, ja tiesa pierādījumu vērtēšanā nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

Līdz ar to Senāts nekonstatē Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtajā daļā ietverto prasību pārkāpumu apelācijas instances tiesas spriedumā jautājumā par apsūdzētās /Persona A/ vainas formas pierādīšanu.

[9] Senāts atzīst, ka kasatoru norāde uz Krimināllikuma 34. panta nepamatotu nepiemērošanu ir motivēta ar nepieņemšanu tiesas konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem.

Apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz lietā pārbaudītajiem pierādījumiem, ir secinājusi, ka /Persona A/Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir izdarījusi ar tiešu nodomu, proti, apzinoties savas darbības kaitīgumu un apzināti veicot šo darbību. Savukārt tieša nodoma esība, zināšanas par veicamās darbības prettiesisko raksturu, izslēdz Krimināllikuma 34. pantā paredzētā apstākļa, kas izslēdz kriminālatbildību, konstatēšanu, jo noziedzīga rīkojuma izpildīšana personai, kas to izpildījusi, ir attaisnojama tikai tādos gadījumos, ja šī persona nav apzinājusies pavēles vai rīkojuma noziedzīgo raksturu.

Pamatojoties uz lietā esošiem pierādījumiem, apelācijas instances tiesa ir motivēti noraidījusi aizstāvības argumentu, ka /Persona A/ ir pildījusi darba devēja rīkojumu organizēt braucienus uz Krimu.

[10] Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzības iesniedzējas SIA „Nosaukums A/” pārstāves zvērinātas advokātes I. Lauces norāde uz Krimināllikuma 84. panta pirmās daļas nepareizu piemērošanu, kvalificējot /Persona A/ darbības kā pabeigtu noziedzīgu nodarījumu, ir nepamatota. Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa atzinusi, ka /Persona A/ izdarījusi Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, organizējot vairākus tūrisma braucienus uz Krimu. Tiesa norādījusi, ka /Persona A/ 2015. gada 22. aprīlī organizējusi vienas personas, bet 2015. gada 24. aprīlī – trīs personu braucienus uz Krimu, kā arī 2015. gada 19. jūnijā viņa mēģinājusi organizēt 15 personu braucienus uz Krimu. Šo 15 personu braucienus apsūdzētā nevarēja noorganizēt pilnībā, jo tika veikts speciālais izmeklēšanas eksperiments un /Persona A/ noziedzīgās darbības pārtrauca Drošības policijas amatpersonas.

No tiesas konstatētā noziedzīgā nodarījuma apraksta, tajā atklājot arī noziedzīgā nodarījuma mēģinājuma faktiskos apstākļus, konstatējams, ka /Persona A/ laikā no 2015. gada 22. aprīļa līdz 2015. gada 19. jūnijam izdarījusi turpinātu Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Senāts norāda, ka turpināta noziedzīga nodarījuma pazīmes sniegtas Krimināllikuma 23. panta trešajā daļā, kas noteic, ka atsevišķu turpinātu noziedzīgu nodarījumu veido vairākas savstarpēji saistītas tādas pašas noziedzīgas darbības, kas vērstas uz kopēju mērķi, ja tās aptver vainīgās personas vienots nodoms, tāpēc savā kopumā tās veido vienu noziedzīgu nodarījumu. Atbilstoši Krimināllikuma 15. panta pirmajai daļai noziedzīgs nodarījums atzīstams par pabeigtu, ja tam ir visas šajā likumā paredzētās noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes. Apelācijas instances tiesas spriedumā sniegtajā noziedzīgās darbības aprakstā ietvertās apsūdzētās /Persona A/ 2015.gada 22. aprīlī un 24. aprīlī veiktās darbības veido pabeigtu noziedzīgu nodarījumu. Līdz ar to, vērtējot 2015. gada 19. jūnijā veiktās noziedzīgās darbības mēģinājumu kā iepriekš veiktā noziedzīgā nodarījuma turpinājumu, nav pamata visu nodarījumu kopumā kvalificēt kā Krimināllikuma 84. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma mēģinājumu. Ja kaut viena no turpinātu noziedzīgu nodarījumu veidojošām prettiesiskajām darbībām ir pabeigta, bet cita savstarpēji saistīta tāda pati noziedzīgā darbība nav izdarīta līdz galam vainīgās personas gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, noziedzīgais nodarījums kopumā kvalificējams kā pabeigts, ja vien vainīgās personas līdz galam nerealizētais nodoms nav bijis konkretizēts un vērsts uz smagāka noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Tādējādi juridiskās personaspārstāves I. Lauces kasācijas sūdzības arguments šajā daļā neizraisa šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu.

[11] Kasācijas sūdzībās ietvertie iebildumi par Krimināllikuma 49.¹panta noteikumu nepiemērošanu, nosakot sodu un piespiedu ietekmēšanas līdzekli, nav pamatoti. Senāts konstatē, ka pretēji kasācijas sūdzībās norādītajam, apelācijas instances tiesa, nosakot /Persona A/ sodu un piemērojot juridiskajai personai piespiedu ietekmēšanas līdzekli, ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 35., 46. panta un 70.⁶panta pirmās daļas nosacījumus. Tiesa, nosakot apsūdzētajai sodu, savus atzinumus ir motivējusi, tai skaitā argumentēti noraidījusi apsūdzētās /Persona A/ aizstāvja M. Silina lūgumu par Krimināllikuma 49.¹panta nosacījumu piemērošanu. Tiesa konstatējusi, ka pirmās instances tiesā sēdes tika atliktas sakarā liecinieku, SIA pārstāves, apsūdzētās un prokurores attaisnojošu neierašanos uz tiesas sēdēm, arī apmierinot prokurores un aizstāvības lūgumus. Lietas iztiesāšanas atlikšanai vienmēr bijis objektīvs iemesls. Pirmās instances tiesa ikreiz, pieņemot lēmumu par iztiesāšanas atlikšanu, vienojās ar procesa dalībniekiem par iespējami tuvākās lietas iztiesāšanas laiku, ņemot vērā advokātu, prokurores un tiesas noslodzi. Tiesa atzinusi, ka kriminālprocess nav novilcināts un apsūdzētās /Persona A/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā nav pārkāptas. Turklāt tiesa ir piemērojusi /Persona A/ sabiedrisko darbu un SIA „/Nosaukums A/” naudas piedziņu apmēros, kas ir tuvi Krimināllikumā paredzētajai minimālajai robežai.

[12] Ievērojot minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētās /Persona A/ un SIA „/Nosaukums A/” pārstāves I. Lauces kasācijas sūdzības noraidāmas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 1. punktu, Senāts

nolēma

atstāt negrozītu Latgales apgabaltiesas 2024. gada 29. oktobra spriedumu, bet apsūdzētās /Persona A/ un SIA „/Nosaukums A/” pārstāves zvērinātas advokātes Ingas Lauces kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

J.Rozenbergs A.Branta A.Poļakova